

Koll på skärm.

Att använda sig av så kallat softproof, eller färggodkännande på skärm, som är den svenska översättningen, har många fördelar, inte minst ekonomiska.

Förutan text & foto | Jonas Hedman | jonash72@hotmail.com förprovtryck

Den digitala teknikens utveckling har vid det här laget lett fram till ett fungerande färgstyrningsflöde i form av ICC-profiler för scanner, skärm och tryckpress, vilket möjliggör så kallat softproof – färggodkännande på skärm. AGI har besökt LRF Media som hösten år 2000 avvecklade sitt fysiska förprovtryck och nu färggodkänner sidorna på skärm.

LRF Media är ett helägt dotterbolag till Lantbrukarnas Riksförbund och håller till på Gävlegatan i Stockholm. Förlaget ger ut tio vecko-/månadstidningar och åtta av dem görs redaktionellt och prepressmässigt i de gemensamma lokalerna i Stockholm, övriga två i Malmö.

1997 drogs arbetet med den egna bild- och prepressavdelningen igång och den

består idag av nio personer: sex som jobbar med scanning/bildbehandling, en bildarkivarie, en tekniskt bildansvarig och en produktionsredaktör. Avdelningens huvudsakliga arbetsuppgifter består av scanning, retusch, arkivering, webb- och tryckanpassning samt teknisk kontroll av tidningarna.

Lars Wallin är tekniskt bildansvarig och Kenneth Magnuson produktionsredaktör

och det var de som startade avdelningen.

– 1997 började vi på allvar att jobba med att få kontroll på vår färgstyrning. Vi insåg efter hand vilka ekonomiska och kvalitetsmässiga fördelar som finns med att göra bild- och prepressarbetet själva och det har i sin tur resulterat i att vi sedan ett och ett halvt år tillbaka färggodkänner sidorna på skärm, berättar Lars.

– Vi har jobbat med ICC-profiler i fem →

produktion

förprovtryck

→ år och idag gör vi allt prepressarbete för sju av de tio tidningarna. "Vi Skogsägare" och "ATL" görs i Malmö och de gör sitt prepressarbete själva. "Laga mat" har sin redaktion här hos oss men anlitar Proffsrepro i Västerås, fortsätter Lars.

Två korrektinger

Sju av tidningarna trycks på Sörmlands Grafiska i Katrineholm och tillsammans

med tryckeriet har LRF Media tagit fram ICC-profiler för tryckpressarna – en för omslag (arkoffset) och en för inlaga (rulloffset). Alla sju tidningarna trycks på samma papper – inlagan på Terrapress 75 g/m², ett dubbelbestruket trähaltigt papper, och omslagen på Silverblade Art, ett dubbelbestruket, träfritt papper.

– Tidningen "Land" trycks i djuptryck på Interprint och "Land/Lantbruk" på DNEX-

tryckeriet. I båda fallen används givetvis också respektive tryckeris ICC-profiler vilket också är fallet när vi då och då trycker jobb av engångskaraktär på andra tryckerier, berättar Lars.

– Vi har kalibrerade scannrar och skärmar och separerar bilderna med respektive tryckeris profiler. Med detta kompletta ICC-flöde har vi bra kontroll på vår färgstyrning och det är en förutsättning

Soft proof – steg två efter fungerande färgstyrning

Har du väl fått kontroll på färgstyrningen så bör nästa naturliga steg vara att du avskaffar de fysiska förprovtrycken.

Ett naturligt mål för företag som jobbar med grafisk produktion är att försöka förutse tryckresultatet – till exempel genom ett ICC-flöde med kalibrerad och karakteriserad scanner och bildskärm samt en målprofil framtagen utifrån den specifika tryckpressen.

Med kontroll på sin färgstyrning är nästa naturliga steg att avskaffa det fysiska förprovtrycket och förlita sig på softproof – färggodkännande på skärm. Ätminstone om man är en vecko- eller månadstidningsredaktion som scannrar sina egna bilder och skickar tryckfärdiga filer direkt till tryckeriet. Och i synnerhet om man är ett förlag med flera redaktioner på samma ställe med en gemensam prepressavdelning.

För det är den mänskliga kommunikationen snarare än tekniken som är stötestenen. Tendensen i vår bransch är att vecko- och månadstidningsredaktioner i allt större utsträckning skickar färdiga sidor till tryckeriet samtidigt som tryckerierna i allt högre grad också erbjuder sig att ta hand om prepressarbetet. Detta har resulterat i att de rena prepressföretagen som kör ut film och förprovtryck blir allt färre.

Merparten av vecko- och månadstidningarna i vårt land har heller ingen byrå inblandad i produktionen som kommunikationsmässigt blir mindre komplicerad med bara två inblandade parter. Detta gör att denna typ av tidningsproduktion är bäst lämpad för softproof.

Det krävs mycket arbete, kunskande, tid och inte minst engagemang för att få det att fungera och oftast måste också någon i företagsledningen övertalas för att de nödvändiga pengarna ska skjutas till. Ett kunnigt tryckeri som kan ta fram fungerande ICC-profiler är också ett måste för att bilder ska kunna separeras på korrekt sätt i ett färgstyrt flöde.

De redaktionella fördelarna är tydliga i form av kostnadsänkningar och ett miljövänligare arbetsätt.

Flera vecko- och månadstidningsredaktioner använder sig idag av någon form av ICC-flöde med kalibrerade bildskärmar men har ändå kvar det fysiska förprovtrycket för att vara helt säkra på att framförallt annonserna blir korrekta. Kan man då kräva av sina annonsörer att de ska separera sina bilder med den ICC-profil man tillhandahåller? Enligt LRF Media är svaret ja och de redovisar en obefintlig mängd annonsreklamationer under de ett och ett halvt år som de kört utan hardproof.

LRF Media är ett av väldigt få förlag/tidningar som tagit steget och en anledning till det är kanske som Lars Wallin säger: "Det handlar om att bestämma sig för att nu satsar vi på det här – och så gör man det!"

Färggodkännande på skärm har störst potential att fungera på återkommande jobb där redaktionen själv scannrar sina bilder och har direktkontakt med tryckeriet.

produktion

förprovtryck

Ett axplock.

Åtta av de totalt tio tidskrifter som LRF Media producerar görs på deras Stockholmskontor.

Softproof-fans.

Kenneth Magnuson (tv) och Lars Wallin ser många fördelar med färggodkännande på skärm, inte minst ekonomiska.

för att kunna färggodkänna på skärm, förklarar Lars.

– Vi scannar bilderna och redaktionerna monterar dem i Quark Xpress varefter vi genererar pdf:er och ”taggar” dessa med målprofilen, tryckpressens ICC-profil. Att ”tagga” en pdf innebär att målprofilen bakas in när pdf:en skapas i Acrobat Distiller. Det sistnämnda är ett måste för att färgbilder, tonplattor etc ska visas korrekt på skärmen, förklarar Lars.

– Vi gör två typer av korrekturkontroller: dels en teknisk där vi kontrollerar att färgrymd, typsnitt, upplösning, sidformat, färger etc är korrekt och detta görs automatiskt av programmet Enfocus Pit-stop. Dels gör redaktionerna en visuell kontroll och det är färggodkännande på skärm, säger Kenneth.

– Alla på bildavdelningen har Barco-skärmar, som ligger i en prisklass runt 30 000 kronor, och var och en hårdvarukalibrerar själv sin skärm en gång i veckan för att ha rätt färgtemperatur och gammavärde. Varje redaktion har i sin tur en skärm som hårdvarukalibreras till slutproduktionen av varje nummer, fortsätter Lars.

Ställer krav på annonsörerna

Efter flera års arbete med färgstyrning tog LRF Media hösten 2000 ett strategiskt beslut att avveckla det fysiska förprovtrycket. Ett arbete som Lars och Kenneth genomförde stegvis och i samarbete med redaktionerna.

Att inte ha något fysiskt förprovtryck innebär att annonsörerna måste separera sina bilder med tryckeriets profil och det kravet ställer också LRF Media på sina annonsörer.

– Profilerna går att ladda ner på vår →

! LRF MEDIA

<p>Antal anställda: 200 personer varav 160 i Stockholm och 40 i Malmö. På bild- och prepressavdelningen jobbar nio personer.</p> <p>Bildadministrationsprogram: Fotostation, Color Factory, Index Manager och Distribution Manager från Fotoware.</p> <p>Scannrar: Tre Heidelberg planscannrar: en Nexscan F4100, en Topaz och en Quickstep, samt en Duoscan T2000XL planscanner från Agfa.</p> <p>Bildskärmar: Barco Reference Calibrator V, 21” (LaCie Electron 22 Blue på redaktionerna).</p> <p>Kalibreringsutrustning: Barcos Calibrator Talk och LaCies Blue Eye.</p> <p>Övrigt: NT4-server, Color Central OPI, Macintosh G4:or och G3:or, nätverket är på 100 Mbit</p>	<p>LRF medias tio titlar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Din trädgård, 11 nr/år • Lantmannen, 12 nr/år • Äntligen hemma, 12 nr/år • Lantliv, 10 nr/år • Gods & Gårdar, 8 nr/år • Land/Lantbruk, 48 nr/år • Land, 47 nr/år • Laga mat, 11 nr/år • Vi Skogsägare, 6 nr/år • ATL (Lantbrukets Affärstidning), 50 nr/år
---	---

produktion

förprovtryck

” Vi har kalibrerade scannrar och skärmar och separerar bilderna med respektive tryckeris profiler. Med detta kompletta ICC-flöde har vi bra kontroll på vår färgstyrning.”

→ webbplats (www.media.lrf.se) och där står klart och tydligt att annonser med felaktig separation inte kan bli föremål för färgrelaterad reklamation om inte tryckeriet själv medger några tekniska problem under produktionen, säger Lars.

Han berättar att sedan det fysiska förprovtrycket avvecklades har de bara haft någon enstaka annonsreklamation och det har inte varit färgrelaterat. Lars vet inte hur många av annonsörerna som verkligen använder ICC-profilerna när de separerar sina bilder men konstaterar att slutresultatet uppfyller LRF Medias kvalitetsmål.

Miljonbelopp i förtjänster

LRF Media har redaktioner och bild- och prepressavdelning samlade på ett och samma ställe vilket kommunikationsmässigt har många fördelar. Bildavdelningen kan till exempel på ett enkelt sätt anpassa bilderna precis så som art direktorn vill ha dem genom att be denne komma och titta på skärmen.

Men det finns många fördelar som även gäller för ett produktionsflöde med extern prepress mellan redaktion och tryckeri: inga förprovtrycksutskriftsbehövs, ingen transport av förprovtryck mellan prepress, redaktion och tryckeri vilket är både miljövänligare och innebär mindre energiförbrukning. Att i större utsträckning jobba digitalt gör också att mycket tid

sparas i många delar av produktionen i och med att fysiska mappar och bilder inte flyttas runt.

Kenneth berättar att LRF Media sparat mycket pengar sedan färgstyrningen och färggodkännandet på skärm startade. Titlar har tillkommit och fler har anställts men inberäknat löner, lån och avskrivningar på utrustningen så sparade företaget två miljoner 1999, tre miljoner 2000 och fyra miljoner kronor 2001. Kalkylen för 2002 följer samma mönster.

– Det är väldigt viktigt att alla i kedjan gör rätt – redaktionen, annons säljarna, annonsproducenterna, bildavdelningen och tryckeriet – men när det väl fungerar är det både kostnadsbesparande och ett väldigt kul sätt att jobba på, avslutar Lars. ●

ATT TÄNKA PÅ

Lars och Kenneths tips till den som funderar på att övergå till färggodkännande på skärm:

- Hitta ett tryckeri som har kontroll på sin färgstyrning och kan ta fram en bra ICC-profil. Detta är inte helt lätt men är väldigt viktigt och profilen måste bli bra. Alternativt skapa ett nära samarbete och ta fram profilen tillsammans.
- Skaffa en bildskärm som går att hårdvarukalibrera för att i så hög grad som möjligt skapa förutsägbarhet i färgerna.
- Skaffa program för att kontrollera de färdiga pdf-filerna innan de skickas till tryckeriet.
- Var extra noga med att kontrollera pdf-filer med annonser i.

Ett prov på skärmen. Rolf Hermansson är tryckeriägare som själv skulle ha satsat på skärmkorrektur om han hade haft ett förlag.

Soft proof – för repetitiva jobb

Rolf Hermansson har jobbat i den grafiska branschen i 38 år varav de 19 senaste som vd och tryckeriägare för Rolf & Co i Skövde – ett tryckeri som jobbat med färgstyrning och ICC-profilering sedan 1995. Han är positiv till softproof även om han tror att det dröjer innan Rolf & Co släpper det fysiska förprovtrycket:

– Vi har många engångsjobb i form av högkvalitativa fotoböcker, konstböcker etc som trycks på bestruket- och dubbelbestruket papper. I dessa fall måste vi vara 100 procent säkra på att trycket blir som det ska och därför vill vi även ha ett fysiskt förprovtryck trots att vi har hårdvarukalibrerade skärmar, säger han. Dessutom vill kunden i de allra flesta fall ha något att hålla i.

– Om jag ansvarade för en månadstidningsredaktion med egen bildscanning som skickade tryckanpassade sidor direkt till tryckeriet så skulle jag definitivt satsa på softproof. Visserligen går det inte att se skillnad på 0 och 5 procent i till exempel högdagrarna (de ljusaste partierna) i en bild på en skärm, men det är inte svårt att lära sig mäta detta, och jag ser mest fördelar med softproof om man har direktkontakt med tryckeriet, avslutar Rolf.